

Datum 2019-10-11
Dokumenttyp Yttrande
Diarienummer 2019/0196
Ert diarienummer Ku2019/00550/KO
Handläggare Ulrika Gani

Kulturdepartement
103 33 Stockholm

Yttrande över Demokratins skattkammare – Förslag till en nationell biblioteksstrategi

Myndigheten för delaktighet arbetar för ett samhälle där alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga. Myndigheten för delaktighet lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

Myndigheten för delaktighet, MFD, är positiv till de övergripande utgångspunkterna för en nationell biblioteksstrategi och de reformförslag som presenteras. MFD ställer sig särskilt positiv till förslagen om en ökad digitalisering. MFD ser dock att det finns vissa brister i definitionen av tillgänglighet, tillgängliga medier och universell utformning. MFD vill därför betona vikten av att det som digitaliseras även är tillgängligt för personer med funktionsnedsättning samt att det är möjligt att få fysisk tillgång till bibliotekslokalerna.

Myndighetens synpunkter

Samhällets öppna rum

MFD välkomnar att den nationella biblioteksstrategin slår fast att biblioteket finns på användares villkor utifrån var och ens förutsättningar. MFD vill understryka vikten av att även den fysiska tillgängligheten till bibliotek beaktas, det vill säga att man har möjlighet att fysiskt vistas i biblioteksrummet utan hinder för personer med funktionsnedsättning.

MFD vill även betona vikten av att biblioteken inte bara är en plats för böcker utan även fyller en social och demokratisk funktion, till exempel vad avser möjlighet till stöd i digitala ärenden och tjänster. Detta fyller en viktig samhällsfunktion när det gäller att minska det digitala utanförskapet som finns hos människor som av olika anledningar, till exempel ålder eller funktionsförmåga, inte har förutsättningar eller kunskap att utnyttja de möjligheter som digitaliseringen erbjuder. Det är därför viktigt att det slås fast

att biblioteken och dess personal fyller en viktig funktion som bidrar till att öka människors delaktighet i samhället.

Läsning

MFD instämmer i att det är en demokratifråga att alla medborgare kan läsa och förstå det de läser, och att det skapar förutsättningar för ett aktivt deltagande i det demokratiska samhället. Läskunnighet och läsförståelse är oavsett hur det sker nödvändigt för att förstå och hantera omvärlden. I strategin framgår att biblioteken genom läsfrämjande aktiviteter och åtkomst till tillgängliga medier ska ge användarna förutsättning att fungera som demokratiska individer i samhället. MFD menar att läsklyftor även kan hänga samman med funktionsnedsättning. MFD vill därför betona vikten av att det finns kompetens hos bibliotekens personal att minska läsklyftor även för personer med funktionsnedsättning samt kunskap om när det eventuellt kan behövas tillgängliga medier för dessa personer.

Vidare instämmer MFD i att bibliotekens betydelse för barn med språkliga svårigheter och läsproblem kan uppmärksammas mer, liksom bibliotekens roll för barn med funktionsnedsättning. MFD vill särskilt understryka vikten av att fler barn och unga med läsnedsättningar får tillgång till de medier som finns via Myndigheten för tillgängliga medier och biblioteken. I anslutning till strategins förslag om att förstärkta läsfrämjande insatser bör riktas mot barn inom de nationella minoriteterna och urfolket samer, bör biblioteken även bidra till att främja teckenspråket. Teckenspråket är enligt språklagen likställt med landets minoritetsspråk. För teckenspråkiga barn och unga är vikten av att kunna använda teckenspråket som sitt modersmål central, då den skrivna svenskan är deras andra språk.

MFD vill även betona vikten av att biblioteken erbjuder tillgång till punktskrift i de fall man har behov av det. För synskadade människor är det grundläggande att även ha ett skriftspråk och inte bara ta till sig information via ljud.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Magnus Lagercrantz och utredare Ulrika Gani (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

Malin Ekman Aldén

Ulrika Gani